

สรุปคุยกันวันพุธ

ศักดิ์พิงส์ ดันฉิมธรีดซ์*

เขื่อนสายบุรี ที่มา : ที่ไป

นำเสนอโดย

คุณบำรุง	พิทักษ์สาลี	ผศ.ดร.ครองชัย	หัตถา
อาจารย์อนุกุล	รัตนตากุล	คุณตาแม	ดีอราแม

วันพุธที่ 20 มกราคม 2536

ณ ห้องฉายภาพยนตร์ ชั้น 2 หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

เขื่อนสายบุรี เป็นโครงการที่อยู่ในความสนใจของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการซึ่งอาศัยอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งในการดำเนินโครงการก็มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ทั้งที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย ในการสร้างเขื่อน รวมทั้งในส่วนที่เป็นกลางที่รับฟังข้อมูล ทั้ง 2 ฝ่าย และโครงการนี้ก็มักกระแสวิกขบวนการเห็นเกี่ยวกับตัวโครงการหลาย ๆ ความเห็นด้วยกัน เช่น

- ถ้าชลอการสร้างเขื่อนในปีนี้ หากคิดจะสร้างในปีหน้าคงยาก
- เขื่อนสายบุรี เป็นเขื่อนทดน้ำสายบุรี ดังนั้นชื่อโครงการที่ถูกต้อง คือโครงการเขื่อนทดน้ำสายบุรี
- การสร้างเขื่อนจะทำให้ท่วมพื้นที่เกษตร สัตว์ป่า นกต่าง ๆ จะสูญพันธุ์
- สวนยาง สวนผลไม้ ไม่จำเป็นต้องพึ่งชลประทานแต่ต้องการแหล่งน้ำขนาดเล็กมากกว่าพอจะจัดการเองได้

ความเป็นมาของเขื่อนสายบุรี

เนื่องจากในภาวะปัจจุบัน ประเทศไทยขาดแคลนน้ำเป็นจำนวนมากทุกปีน้ำจะลดลงโดยเฉลี่ย 1,100 - 1,500 มม. ต่อปี

*บัณฑิตวิชาการศึกษาศาสตร์ 4 ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ปี 2534 น้ำที่ตกลงมาลดลง 18 %

ปี 2535 น้ำที่ตกลงมาลดลง 22 %

แนวโน้มในอนาคตน้ำจะลดลงเรื่อย ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ภาคได้น้ำก็ลดลง กรมชลประทาน จึงต้องทำการพัฒนาแหล่งน้ำ

แม่น้ำสายบุรี เป็นอีกโครงการหนึ่งของกรมชลประทานที่จะพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อให้เกิดประโยชน์ แทนที่จะให้น้ำไหลลงทะเลโดยเปล่าประโยชน์ โดยได้ดำเนินการดังนี้

พ.ศ.2510 เริ่มวางแผนโครงการ

พ.ศ. 2521 สำนักงานพลังงานแห่งชาติ ได้ศึกษาเบื้องต้นเพื่อที่จะพัฒนาแหล่งน้ำ

พ.ศ. 2522 สำนักงานพลังงานแห่งชาติได้จ้างบริษัทที่ปรึกษาศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสมที่จะพัฒนาแหล่งน้ำ

พ.ศ. 2523 มีมติว่าจะสร้างเขื่อนสูง 58 เมตร เป็นเขื่อนเก็บน้ำปิดกั้นแม่น้ำสายบุรีที่อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส เก็บน้ำได้พันล้านกว่าลูกบาศก์เมตร ช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกได้ 120,000กว่าไร่ และท่วมพื้นที่ 60,000 กว่าตารางเมตร

พ.ศ. 2524 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีโครงการสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำ มีพื้นที่ 450 ล้านกว่าลูกบาศก์เมตร แต่มีพื้นที่น้ำท่วมน้อยลง แต่ทั้งในโครงการของกรมชลประทานและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคทั้ง 2 โครงการต้องระงับ

พ.ศ. 2528 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันเสด็จประพาสทางจังหวัดยะลา บัตตานี ตรัง ทราบถึงความเดือดร้อนของประชาชนในจังหวัดยะลา บัตตานี นราธิวาส ในฤดูเพาะปลูกจะขาดแคลนน้ำและขาดแหล่งน้ำกินน้ำใช้ เนื่องจากน้ำทะเลขึ้นสูงในฤดูแล้ง

พระองค์ทรงมีพระราชดำริให้ใช้วิธีการผันน้ำ จากแม่น้ำสายบุรี เพื่อให้ใช้น้ำในแม่น้ำสายบุรีไปช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกในพื้นที่ขาดแคลนน้ำ

กรมชลประทานสนองพระราชดำริ จึงวางแผนศึกษาความเหมาะสมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวิศวกรรมวางแผนสร้างเขื่อนที่บ้านกะดุนง อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ทั้งหมดคือความเป็นมาของแนวความคิดในการสร้างเขื่อนสายบุรี

ลักษณะของโครงการเขื่อนสายบุรี

เขื่อนสายบุรีมีลักษณะเป็นเขื่อนทดน้ำ ที่จะยกระดับน้ำในแม่น้ำให้สูงขึ้น ซึ่งตามปกติแล้วแม่น้ำสายบุรีในหน้าน้ำ น้ำจะท่วมมากในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ซึ่งจะท่วมพื้นที่ต่ำทั้งหมดอย่างเช่น

พื้นที่ท่วมปกติเพียง 12.5 เมตร (สูงจากน้ำทะเลปานกลาง) แต่ช่วงเดือนพฤศจิกายนท่วมถึง 14 1/2 เมตร ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ปกติถึง 2 เมตร เมื่อมีการสร้างเขื่อนบริเวณที่ลุ่มจะมี

น้ำท่วมประมาณ 500 กว่าไร่ ซึ่งจะท่วมพื้นที่บรจุเพียง 75% ซึ่งตามปกติเขื่อนเก็บกักน้ำจะท่วมพื้นที่บรจุถึง 5-6% ของพื้นที่ลุ่ม จึงนับได้ว่าเขื่อนสายบุรีจะเป็นเขื่อนเก็บกักน้ำที่จะท่วมพื้นที่บรจุน้อย และพื้นที่ที่จะได้รับประโยชน์มีถึง 78,000 ไร่

อีกประเด็นหนึ่งที่เป็นกังวลกัน คือ หลังจากการสร้างเขื่อนจะมีน้ำทะเลหนุนในฤดูแล้ง ในความเป็นจริงแล้วแม่น้ำสายบุรีมีแหล่งกำเนิดต้นน้ำอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา แล้วไหลขึ้นมาทางเหนือผ่าน ยะลา ปัตตานี ซึ่งมีลำน้ำยาว 185 กิโลเมตร และเขื่อนจะสร้างที่กิโลเมตรที่ 135 ซึ่งห่างจากปากแม่น้ำ คือ ทะเลถึง 50 กิโลเมตร เพราะฉะนั้นโอกาสที่จะมีน้ำทะเลหนุนจึงไม่มี และบริเวณเหนือเขื่อนก็จะมีน้ำพอใช้ ไม่ใช่ไม่มีน้ำตามที่เข้าใจกัน

เขื่อนทดน้ำและอาคารประกอบ

เขื่อนทดน้ำ เป็นเขื่อนทดน้ำชนิดประตูระบายน้ำ ประกอบด้วยบานประตูโค้งขนาดช่องบานกว้าง 12.50 เมตร สูง 6.00 เมตร จำนวน 8 ช่อง โดยจะสร้างในช่องลัดที่ขุดขึ้นแทนลำน้ำเดิมร่องน้ำในช่องลัดมีความยาวประมาณ 1,100 เมตร

- อาคารประกอบ ประกอบด้วยท่อระบายปากคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวา ขนาดกว้าง 2.85 เมตร สูง 3.00 เมตร จำนวน 2 ท่อ ทำนบดินบึงกันลำน้ำเดิม และทางระบายน้ำล้นฉุกเฉิน

- ระบบชลประทาน ประกอบด้วยคลองส่งน้ำสายใหญ่คลองซอยและคลองแยกซอย รวมทั้งหมด 32 สาย รวมความยาวประมาณ 180 กิโลเมตร (*เอกสาร โครงการพัฒนาลุ่มน้ำสายบุรี ตอนล่าง กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน้า 2)

ผลกระทบจากการสร้างเขื่อนสายบุรี

การสร้างเขื่อนย่อมมีประโยชน์และย่อมมีผลกระทบเขื่อนสายบุรี ก็เช่นกัน หลาย ๆ ฝ่ายก็มองถึงผลกระทบในหลาย ๆ ด้าน เช่นกัน ซึ่งก็มี

- ด้านนิเวศวิทยา

ลักษณะพื้นที่บริเวณการสร้างเขื่อนจะล้อมรอบไปด้วยภูเขา ซึ่งน้ำจากภูเขาจะไหลลงสู่ที่ลุ่มในฤดูน้ำหลาก น้ำจะไหลมาท่วมที่ลุ่มเหล่านี้ ซึ่งจะเป็นป่าพรุใกล้ ๆ กับแม่น้ำสายบุรีในฤดูแล้งแหล่งน้ำเหล่านี้จะเป็นที่อยู่สำหรับสัตว์น้ำ นก นานาชนิด และสัตว์อื่น ๆ ซึ่งบริเวณพื้นที่เหล่านี้ หากมีคลองชลประทานผ่าน จะทำให้วงจรชีวิตของสัตว์เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งก็เกิดขึ้นกับหลายพื้นที่ที่มีการสร้างเขื่อน เมื่อมีเขื่อนสร้างขึ้นมาสัตว์หลายชนิดก็ได้สูญพันธุ์ไป ทำให้ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาที่มีอยู่เดิม

- ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาวบ้าน

สภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านใน 4-5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ชาวบ้านอยู่อย่างสงบ เรียบง่าย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย เมื่อเริ่มมีโครงการชลประทานชาวบ้านเริ่มตระหนกไม่รู้ว่าในอนาคตจะเป็นอย่างไร การสร้างเขื่อนจะส่งผลกระทบต่อพวกเขา

อย่างไรบ้าง จึงเริ่มมีการเคลื่อนไหว เพื่อให้ทบทุนการสร้างเขื่อน เพราะจะมีการเวนคืนที่ดิน ซึ่งหากมีการเวนคืนที่ดินชาวบ้านจะหมดทางทำมาหากิน และจะต้องจากที่อยู่เดิมไม่รู้จะไปอยู่ที่ไหน เพราะจากสภาพปัจจุบันฐานะความเป็นอยู่ก็ไม่ดีอยู่แล้ว ทำให้พวกเขาหมดหนทางทำมาหากิน จนมีบางคนพูดว่า หากมีการเวนคืนที่ดิน ก็เหมือนกับพวกเขาจะรวันตาย ซึ่งในส่วนนี้จะทำให้วิถีชีวิตของชาวบ้านได้เปลี่ยนไป

ในส่วนนี้ ชาวบ้านได้ให้ความเห็นว่าควรจะมีการพัฒนาของเดิมที่มีอยู่แล้ว แทนที่จะมีการสร้างใหม่ โดยเฉพาะควรจะทำเหล็กเลี้ยงเพื่อให้เกิดการสูญเสียพื้นที่น้อยที่สุด หรือใช้วิธีการลอกคลองธรรมชาติ ที่มีอยู่แล้วแทนการสร้างใหม่ ซึ่งหากมีการสร้างใหม่ก็จะไปตรงกับสภาวะที่โบราณที่ว่า "เราทิ้งเต่าที่ปลายเท้า เพื่อจะไปจับนกที่กำลังบิน" ในที่สุดก็ไม่ได้อะไรซักอย่าง

และในการสร้างเขื่อนนั้น ชาวบ้านในพื้นที่ได้เปรียบเทียบกับตัวเองว่าเหมือนกับจอมปลวกและมีคนเอาน้ำไปรดบนจอมปลวก ซึ่งเมื่อรดน้ำลงไป จอมปลวกจะแตก และเมื่อแตกปลวกก็จะบินไปเข้าหู ตา จมูกของคนรดน้ำ ซึ่งเปรียบเสมือนเจ้าของโครงการ คือชลประทาน ซึ่งในส่วนนี้ของชาวบ้านไม่อยากจากพื้นที่ที่เขาเคยอยู่กิน

แนวทางแก้ไขปัญหาระบบนิเวศวิทยาและวิถีชีวิตชาวบ้าน

การสร้างเขื่อนสายบุรี ได้มีการวางแผนศึกษาผลกระทบที่ตามมาในด้านต่าง ๆ และได้มีการเตรียมการแก้ไขในปัญหาอันอาจจะเกิดขึ้น โดยกันคลองที่สร้างจะไม่ให้มีผลกระทบต่อการไหลของลำน้ำธรรมชาติ โดยจะทำการเป็นคันรูดให้ธารน้ำธรรมชาติไหลผ่าน เพราะฉะนั้นสัตว์น้ำตามธรรมชาติ ก็ยังคงมีอยู่ ไม่มีผลกระทบในเรื่องสภาพที่อยู่อาศัย ไม่ทำให้ระบบนิเวศวิทยาเสียไป

สำหรับสถานที่สำคัญทางกรมชลประทานเหล็กเลี้ยงเรื่องนี้อยู่แล้ว จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น ในการสูญเสียพื้นที่ทำกินนั้น ได้มีการศึกษาความเหมาะสมถึงการคุ้มทุนหรือไม่ ซึ่งผลที่ออกมาเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งมีมะพร้าว ลองกอง ทุเรียน ข้าว นั้น ผลกำไรโดยเฉลี่ยอีก 50 ปีข้างหน้ามีถึง 14% ซึ่งหากเงินอยู่ในธนาคารก็จะได้สูงสุดไม่เกิน 12% รวมทั้งได้ศึกษาข้างต้น เศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรมอื่น ๆ อีกด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด

ไขข้อข้องใจผู้ร่วมเสวนาเขื่อนสายบุรีที่มา : ที่ไป

หลังจากที่ได้มีการพูดคุยถึงเรื่องราวของเขื่อนในประเด็นต่าง ๆ กันไปแล้วก็มีการซักถามปัญหา และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์ การสร้างเขื่อนสายบุรี ซึ่งก็มีคำถามถามว่าทำไม จึงไม่มีการแจ้งข่าวให้ชาวบ้านในท้องที่ทราบถึงโครงการเขื่อนสายบุรี ซึ่งก็ได้รับคำตอบว่า ก่อนที่จะสร้างเขื่อนนั้นจะต้องมีการออกแบบศึกษาความเหมาะสมและขออนุมัติคณะรัฐมนตรี ขออนุมัติ

การก่อสร้างก่อน แล้วจึงจะออกแบบรายละเอียด และขอบประมาณ แต่ขั้นตอนตอนนี้ อยู่ในขั้นออกแบบเบื้องต้น ซึ่งยังไม่เสร็จ ซึ่งก็ยังไม่เห็นเหตุผลชัดเจนว่าจะสร้างหรือไม่สร้าง เพียงแต่ต้องสำรวจพื้นที่และยังไม่มีข้อมูล เพราะจะต้องดำเนินการอนุมัติจัดซื้อที่ดินก่อน เพราะ การขออนุมัติงบประมาณจากสำนักงานงบประมาณมีเงื่อนไข คือ

1.1 ต้องซื้อที่ดินเรียบร้อย

1.2 ต้องมีแบบเรียบร้อย

เมื่อเสร็จสิ้นเงื่อนไขทั้ง 2 ข้อแล้ว สำนักงานประมาณจึงจะอนุมัติ เพราะฉะนั้นจะ แจ้งให้ชาวบ้านทราบยังไม่ได้ เพราะยังอยู่ในขั้นออกแบบเบื้องต้น แต่ก็มีการประชุมสัมพันธ์ ซึ่งถือว่าเขื่อนสายบุรี เป็นเขื่อนที่มีการประชุมสัมพันธ์มากโครงการหนึ่ง

2. การสร้างเขื่อนในประเทศไทย มีความคิดเห็นในเชิงที่ว่า การสร้างเขื่อนในประเทศไทยกลายเป็นสิ่งที่ต้องห้ามไปแล้วหรือเพราะเมื่อมีโครงการจะสร้างเขื่อนต้องมีการคัดค้านทุกครั้งไป ซึ่งบางครั้งคัดค้านกันโดยไม่ได้ศึกษาลักษณะของเขื่อนก่อน ซึ่งข้ออ้างในการคัดค้าน จะมีเหตุผล เหล่านี้เสมอ คือ

2.1 ตัดไม้ทำลายป่า

2.2 ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

2.3 ทำลายวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิม

2.4 เป็นแหล่งวัฒนธรรมในประวัติศาสตร์

2.5 มีแร่ธาตุที่ต้องโดนน้ำท่วม

2.6 ระบบนิเวศวิทยาสูญเสีย

ซึ่งในความเป็นจริงในการสร้างเขื่อนนั้น หากมีผลเสียมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับก็คง ไม่มีการสร้างอยู่แล้ว

พื้นที่ที่ได้รับผลประโยชน์และสูญเสียจากการสร้างเขื่อนสายบุรี

ผลประโยชน์ที่ได้รับ

- นาข้าว	40,000	ไร่
- สวน	4,500	ไร่
- พืชผัก	8,000	ไร่

ผลประโยชน์จากผลผลิตการเกษตร 313.5 ล้านบาท

ผลผลิตเพิ่มขึ้นปีละ 141 ล้านบาท

พื้นที่ที่สูญเสีย

- พื้นที่	100	ไร่
- แนวคลอง	110	กิโลเมตร (2,200 ไร่ ที่ต้องเวนคืน)
- พื้นที่น้ำท่วม	550	ไร่

สูญเสียดังกล่าว คิดเป็นเงินปีละ 140.7 ล้านบาท สำหรับพื้นที่ทางการเกษตรที่ต้องสูญเสียดังกล่าว
การดำเนินโครงการเขื่อนทดน้ำสายบุรี

- นาข้าว 58%
- ยางพารา 22%
- มะพร้าว 15%
- ทุเรียน ลองกอง ไม้ผล 4%

*โดยข้อมูลที่ได้จากการพูดคุยนี้ เป็นข้อมูลที่ยังไม่เที่ยงตรง 100% เพราะจะมีการเปลี่ยนแปลง
อยู่ตลอด

ดังนั้น โครงการเขื่อนทดน้ำสายบุรี จะดำเนินโครงการต่อหรือระงับโครงการ ทางออก
ที่ดีที่สุดตอนนี้ ก็คือ การตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อศึกษาพิจารณาหาข้อมูลถึงผลที่ได้รับและ
ผลเสียที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้นำเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติต่อไป โดยทั้งนี้การตัดสินใจของทุกฝ่าย
จะขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ของประชาชนที่ได้รับและผลเสียที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้นำเสนอผู้มีอำนาจ
อนุมัติต่อไป โดยทั้งนี้การตัดสินใจของทุกฝ่าย จะขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ของประชาชนที่ได้รับจาก
โครงการนี้เป็นหลัก

วัตถุประสงค์และหลักการของโครงการเขื่อนทดน้ำสายบุรี

ประเภท	พื้นที่ (ไร่)	มูลค่า (ล้านบาท)	รวม (ล้านบาท)
นาข้าว	100,000	58.00	58.00
ยางพารา	50,000	11.00	69.00
มะพร้าว	30,000	4.50	73.50
ทุเรียน ลองกอง ไม้ผล	10,000	0.40	73.90
รวม	190,000	73.90	73.90

ทำอย่างไรให้ มอ.น่าอยู่

ผู้ร่วมเสวนา

อ.ปราโมทย์	กระมุก	อ.สมเกียรติ	สุxonันตพงศ์
อ.ประยงค์	ไชซ์ต์	อ.วิรัช	ธรรมาภรณ์
ผศ.ดร.ครองชัย	หัตถา	รศ.ปรีชา	ป่องภัย
อ.ณรงค์	สดาวโรตม		

วันพุธที่ 3 มีนาคม 2536 เวลา 19.30-22.00 น.

ณ ห้องประชุมสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สืบเนื่องจากการประชุมคณะบดีที่ได้มีการปรารภกันถึงเรื่องราวเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาคมในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในหลายเรื่อง ๆ จึงได้มีการระดมความคิดเห็นในเรื่อง "ทำอย่างไรจึงจะทำให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์น่าอยู่" เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาทำให้ในทุก ๆ ส่วนพอใจในสภาพความเป็นอยู่ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ยังบกพร่องเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไป

ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้มหาวิทยาลัยน่าอยู่มี 3 ส่วนประกอบสำคัญ คือ

1. ปัจจัยด้านกายภาพ (PHYSICAL CONDITION)
2. ปัจจัยด้านสังคม (SOCIAL CONDITION)
3. ปัจจัยด้านสภาพการทำงาน (WORKING CONDITION)

ปัจจัยด้านกายภาพ เป็นปัจจัยพื้นฐานของทุกคนซึ่งในหลาย ๆ ส่วนของ มอ. น่าจะเสริมสร้างซึ่งก็มีแนวความคิดต่าง ๆ ดังนี้

- การสร้างระบบสงขลานครินทร์นิยมให้เกิดความภาคภูมิใจในสถาบัน สร้างความสำนึกในความเป็นสงขลานครินทร์ ทำให้เกิดความผูกพันน่าอยู่ สร้าง SOCIALIZATION ให้เกิดขึ้นในแต่ละรุ่นให้มีความสำนึกในความเป็นสงขลานครินทร์

- ระบบสวัสดิการที่มีให้แก่ประชาคมของมหาวิทยาลัย ในปัจจัยขั้นพื้นฐานมหาวิทยาลัยมีให้มากน้อยแค่ไหน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วปัจจัยในขั้นพื้นฐานมหาวิทยาลัยจะต้องมีให้กับประชาคมทุกกลุ่มของสังคม มอ. โดยอาจจะใช้ระบบเอกชนมาลงทุนดำเนินการโดยเอกชน โดยมีมหาวิทยาลัยคอยควบคุมดูแล

- ทำเลที่ตั้งของมหาวิทยาลัย การออกแบบสิ่งก่อสร้างสถานที่ของมหาวิทยาลัยเพราะในส่วนของสถานที่ หากมีการออกแบบได้เป็นอย่างดีเหมาะสม ก็จะเป็นส่วนที่ประทับใจทำให้เกิดความพอใจในสภาพความเป็นอยู่

- การสร้างเกียรติภูมิของบรรพชนชาว มอ. เพื่อความภาคภูมิใจของคนรุ่นหลังซึ่งในส่วนปัจจัยทางด้านกายภาพนี้ อัดตาก็มีหลายส่วนที่ทำให้สภาพความเป็นอยู่ของมหาวิทยาลัยไม่เหมาะสม ซึ่งปัจจัยสำคัญก็คือ คน เช่น

- ความมีอัตราสูง คนในมหาวิทยาลัยส่วนมากจะมีการยึดมั่น ถือมั่นในตัวเองมาก เพราะอาจจะถือว่าเรียนสูง ฉลาด เป็นผู้รู้ ซึ่งในส่วนนี้ก็จะทำให้คนเหล่านี้ไม่มีความสุขแล้วจะส่งผลกระทบต่อไปยังคนแวดล้อมด้วย

- การไม่กระตือรือร้นในหน้าที่การงาน คุณภาพงานไม่ได้มาตรฐาน อยู่ไปวัน ๆ ทำให้ส่งผลไปยังส่วนอื่น ๆ ซึ่งผลที่ได้ก็เป็นสิ่งไม่ดี

ปัจจัยด้านสังคม สังคมเป็นส่วนรวมที่ใหญ่ สังคม มอ. ก็เช่นกันเป็นสังคมที่กว้างใหญ่ การที่จะทำให้ทุกคนมีความรู้สึก ว่า มอ. น่าอยู่จะต้องมีการสร้างความรู้สึกร่วมกัน ความแน่นแฟ้นสามัคคี ซึ่งควรมีการสนับสนุนให้เป็นส่วนสำคัญรองลงมาจากวิชาการ ซึ่งมีวิธีการในการสร้างหลายอย่าง เช่น การมีองค์กรเป็นตัวกลางของการประสานงาน แล้วมีกิจกรรมรองรับ การสร้างหอพักในลักษณะที่เป็นการจำลองสภาพสังคมที่เอื้อประโยชน์ในการเรียน มีบรรยากาศในทางวิชาการ และความเป็นบ้าน โดยองค์กรต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวประสานระหว่างองค์กรหลักกับประชาคมในหลาย ๆ ช่องทาง เช่น การสื่อสารโดยการออกสิ่งพิมพ์รายวัน (DAILY NEWS) เพื่อให้คนในประชาคมเกิดความเข้าใจถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงในสังคม เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน อันจะนำมาสู่ความสงบสุขในสังคมส่วนรวม รวมถึงการตอบสนองความต้องการของสังคมภายนอกในด้านต่าง ๆ เช่น การให้ความรู้ตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่นเป็นการบริการวิชาการ เป็นการทำให้ มอ. เป็นส่วนหนึ่งของสังคมท้องถิ่น

ปัจจัยด้านสภาพการทำงาน สภาพการทำงานในมหาวิทยาลัยมีส่วนที่เหมาะสมในหลาย ๆ อย่าง เช่น ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งลงจากตำแหน่งเมื่อหมดวาระ ซึ่งต่างกับหน่วยงานอื่นเป็นสิ่งที่ดีมีบุคคลตัวอย่างที่อุทิศตัว เพื่อการสร้างงานที่ดี ซึ่งก็มีอยู่มาก

ซึ่งในส่วนการเสริมสร้างด้านสภาพการทำงาน ควรจะมีความพร้อมในด้านสถานที่ เครื่องมือในการอำนวยความสะดวกในการทำงาน ในการเรียนให้เป็นสภาพการทำงานในระดับวิชาการ ทুমเทในการแสวงหาความรู้ การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้ เหมาะสม เป็นสัดส่วน ซึ่งจะดูดีเหมาะสม การจัดตารางเวลาการสอน การเรียน ควรจะให้เหมาะสมให้อยู่ในช่วงสภาพที่ร่างกายเอื้ออำนวย เช่น ระหว่าง 08.00 - 17.00 น. หากไม่มีกรณีที่น่าเป็นจริง ๆ ซึ่งหากเป็นเช่นนี้ก็ทำให้เกิดผลดีในหลาย ๆ ส่วน เช่น ด้านสุขภาพอนามัยก็จะมีเวลาในการออกกำลังกาย นันทนาการ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อมมีเวลาในการทำกิจกรรมรวมกลุ่ม ซึ่งจะนำมาถึงผลดีอีกหลาย ๆ อย่าง ที่จะเกิดขึ้นกับประชาคมในทุก ๆ ส่วน

และส่วนสำคัญอีกเรื่องหนึ่งก็คือ การยอมรับผู้บริหารมืออาชีพเข้ามาบริหารแทนอาจารย์และอาจารย์กลับทำหน้าที่สอน และวิจัย เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการโดยการ

เปลี่ยนแปลงอาจจะเริ่มจากบางส่วนที่มีความพร้อมก่อนเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้น

นอกจากปัจจัย 3 ด้านที่จะทำให้หน้าอยู่แล้ว ปัจจัยหลักที่สำคัญที่สุดก็คือ คน หากทุกคนมีความรู้สึกว่า มอ. ก็คือบ้าน มีความผูกพัน มีน้ำใจให้กัน ช่วยกันทำให้บ้านน่าอยู่ สังคมมอ. ก็จะน่าอยู่ แต่ถ้าทุกคนวางเฉยก็คงมีแต่ความรู้สึกที่ไม่ดี ไม่อยากจะอยู่ โดยเฉพาะประชาคมที่เป็นน้องใหม่ เช่น นักศึกษาปีที่ 1 ที่เข้ามา ควรจะได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพราะนักศึกษาปีที่ 1 จะเป็นปีที่มีการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมเกือบทุกอย่างอย่างจริงจัง จำเป็นจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี ที่สุดแล้วหากทุกคนมีความปรารถนาดีต่อสังคม มอ. แล้ว มอ. ก็คงจะน่าอยู่ และคงเป็นบ้านของทุก ๆ คน ที่จะต้องดูแลเอาใจใส่ ปกป้อง รักษาเอาไว้เพื่อคนรุ่นต่อ ๆ ไปอย่างไม่สิ้นสุด

ศูนย์พัฒนาระบบราชการ

ศูนย์พัฒนาระบบราชการ (สบปร.) เป็นหน่วยงานราชการที่จัดตั้งขึ้นโดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อดำเนินการพัฒนาระบบราชการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้บริการแก่หน่วยงานราชการในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ที่ตั้ง: ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร

ศูนย์พัฒนาระบบราชการ (สบปร.) มีหน้าที่และภารกิจหลักในการพัฒนาระบบราชการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้บริการแก่หน่วยงานราชการในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

โทร: ๐๒-๕๖๒๖๖๖๖

ศูนย์พัฒนาระบบราชการ (สบปร.)

ศูนย์พัฒนาระบบราชการ (สบปร.) - ๑ ศูนย์พัฒนาระบบราชการ (สบปร.)

ศูนย์พัฒนาระบบราชการ (สบปร.) - ๒ ศูนย์พัฒนาระบบราชการ (สบปร.)